

Sag C-500/19

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

1. juli 2019

Forelæggende ret:

Oberster Gerichtshof (Østrig)

Afgørelse af:

28. maj 2019

Revisionsappellant:

Puls 4 TV GmbH & Co. KG

Revisionsindstævnte:

YouTube LLC

Google Austria GmbH

Hovedsagens genstand

Søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud og erstatning for krænkelse af ophavsretten

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Fortolkning af EU-retten, artikel 267 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

1. Skal artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31/EF fortolkes således, at udbyderen af en onlinevideoplatform i sin egenskab af host service provider indtager en aktiv rolle, der medfører, at ansvarsfritagelsen fortabes, når den pågældende foruden at stille lagerplads til rådighed for fremmed indhold udfører eller tilbyder brugeren følgende sekundære ydelser:

- forslag til videoer efter emneområder
- lettelse af søgningen for besøgende efter titel- eller indholdsoplysninger gennem en elektronisk indholdsfortegnelse, idet brugeren kan fastlægge titel- eller indholdsoplysningerne
- tilrådighedsstillelse af onlineoplysninger om brug af tjenesten (»hjælp«)
- med brugerens samtykke sammenknytning af den af brugeren uploadede video med reklame (dog ikke platformoperatørens egen reklame) efter brugerens valg af målgruppe?

2. Er en national retstilstand, hvorefter en host service providers (formidlers) undladelsespligt i en aktiv rolle som medhjælper for brugernes rettighedskrænkelser kun består på betingelse af, at medhjælperen bevidst har fremmet brugerens lovovertrædelse, i overensstemmelse med artikel 11, første punktum, i direktiv 2004/48/EF, eller skal denne bestemmelse fortolkes således, at medlemsstaterne ikke må gøre rettighedshavernes søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud over for medhjælperen betinget af, at disse bevidst har fremmet brugerens rettighedskrænkelser?

3. Skal bestemmelserne i artikel 12-14 i direktiv 2000/31/EF om formidleransvar bedømmes som horisontale ansvarsbegrænsninger, som kommer enhver formidler i en neutral rolle til gode, også i tilfælde, hvor den pågældendes aktivitet ophavsretligt skal kvalificeres som en overføring til almenheden, som den pågældende selv har begået?

4. Skal artikel 14, stk. 3 (også artikel 12, stk. 3, og artikel 13, stk. 2) i direktiv 2000/31/EF, artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29/EF og artikel 11, tredje punktum, i direktiv 2004/48/EF fortolkes således, at en host service provider (formidler) i en neutral rolle nyder godt af ansvarsfritagelsen i henhold til artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31/EF også i forbindelse med et søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud, som er rejst mod den pågældende, og er et forbud nedlagt af en domstol over for en sådan formidler derfor kun tilladt, når han har faktisk kendskab til den ulovlige aktivitet eller information, eller er et sådant forbud nedlagt af en domstol allerede tilladt, når host service provideren efter en konkret opfordring ikke omgående fjerner eller hindrer adgangen til det indhold, som hævdes at være rettighedskrænkende, og rettighedskrænkelsen fastslås i retssagen?

Anførte EU-retlige bestemmelser

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), navnlig artikel 267

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT 2001, L 167, s. 10), navnlig artikel 8, stk. 3

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8.6.2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked («direktivet om elektronisk handel») (EFT 2000, L 178, s. 1), navnlig artikel 14

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (EUT 2004, L 157, s. 45), navnlig artikel 11

Anførte nationale bestemmelser

Urheberrechtsgesetz (lov om ophavsret), navnlig §§ 18a og 81

Gesetz über den elektronischen Geschäftsverkehr (lov om elektronisk handel, herefter »ECG«), navnlig §§ 13-17

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen samt de væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 1 Puls 4 TV driver bl.a. en østrigsk fjernsynskanal.
- 2 Youtube (sagen for Oberster Gerichtshof (øverste domstol) føres aktuelt kun mellem Puls 4 TV og Youtube) driver videoplatformen www.youtube.com, hvor videoer, der uploades af brugere, opbevares, så de kan afspilles af platformens besøgere. Virksomheden driver sin tjeneste som host service provider og oplagrer indhold, som uploades af brugere. Der foretages principielt ikke en ex ante-kontrol af krænkelse af ophavsretten.
- 3 Hvis brugeren er indforstået med det, forsynes de uploadede videoer med reklame, hvilket af Youtube betegnes som »monetarisering«. Denne monetarisering foretages af en virksomhed i Youtubekoncernen og sker rent teknisk og automatisk.
- 4 Foruden monetariseringen tilbyder Youtube brugeren de sekundære ydelser, som er nævnte i de præjudicielle spørgsmål.

- 5 Youtube modtager kun betaling for at stille sin videoplatform til rådighed og dermed kun for sine tjenester som host service provider; virksomheden handler udelukkende på opfordring fra sine brugere, som skal bekræfte, at de råder over de nødvendige ophavs- eller brugsrettigheder. Virksomheden råder over en automatiseret reviewprocedure, som på grundlag af en »take down notice« omgående fører til, at adgangen til de pågældende videoer hindres. Hvis der konstateres en rettighedskrænkelse, blokerer Youtube indholdet eller hindrer adgangen til den pågældende brugers konto. I den foreliggende sag fjernede Youtube omgående de af Puls 4 TV påtalte videoer efter gennem en opfordring at have fået kendskab til dette selskabs ophavsret.
- 6 Med sit søgsmål nedlagde Puls 4 TV støttet på § 18a, stk. 1, i lov om ophavsret påstand om nedlæggelse af forbud over for Youtube mod at stille videoer til rådighed på www.youtube.com, som indeholder audiovisuelle værker fremstillet af Puls 4 TV, og som uploades af personer, der ikke er berettiget hertil. Youtubes platform gør det teknisk muligt at begå krænkelser af ophavsretten (overføring til almenheden som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29/EF). Youtube indtog en aktiv rolle. Platforme som Youtubes går langt ud over positionen som host service provider, ikke mindst på grund af monetariseringen. Youtube skal derfor ikke kvalificeres som en privilegeret host service provider, men som content provider.
- 7 Youtube har gjort gældende, at virksomheden ikke foretager en overføring til almenheden som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29/EF. Ifølge Domstolens retspraksis er det en betingelse for dette, at platformoperatøren handler forsætligt for at skaffe sine kunder adgang til et beskyttet værk. Rettighedskrænkelserne begås af brugeren, ikke af platformoperatøren. Youtube kan derfor ikke kvalificeres som medhjælper. Youtube nyder godt af ansvarsfritagelsen som host service provider; virksomheden leverer en klassisk host provider-tjeneste og indtager ikke en aktiv rolle. Virksomheden er kun ansvarlig for rettighedskrænkelser begået af platformens brugere, hvis den efter tilstrækkeligt velunderbygget opfordring ikke omgående hindrer adgangen til eller fjerner sådanne videoer, trods et faktisk kendskab til ulovligt indhold. Disse forpligtelser opfyldte Youtube i forbindelse med sin notice take down-procedure.
- 8 Retten i første instans gav sagsøgeren medhold. Appelretten tog Youtubes appel til følge og frifandt Youtube. Puls 4 TV har iværksat revisionsappel til prøvelse af denne afgørelse.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

Det første præjudicielle spørgsmål (host service providers aktive rolle)

- 9 Artikel 12-14 i direktiv 2000/31/EF fastsætter ansvarsfritagelse for access providers, som blot teknisk transmitterer fremmed indhold, samt ansvarsbegrænsninger for host service providers, som stiller lagerplads til

rådighed for fremmed indhold. Youtube må kvalificeres som host service provider.

- 10 En host service provider skal kun være begrænset ansvarlig for det fremmede indhold, da den pågældende i reglen ikke har indflydelse på brugernes fremmede indhold og ikke kontrollerer, om det er ulovligt. Det afgørende kriterium for en providers neutrale rolle består således i, at den pågældende, uden at foretage en udvælgelse eller ændre indholdet, transmitterer og/eller oplagrer fremmed indhold.
- 11 Ifølge Domstolens praksis mister en host service provider sin ansvarsfritagelse, hvis han med hensyn til rettighedskrænkende indhold opgiver sin neutrale aktivitet og indtager en aktiv rolle, som giver ham indflydelse på indholdet («kendskab til indholdet») eller kontrol med indholdet (jf. Domstolens dom C-236/08-C-238/08, Google France, præmis 120; C-324/09, L'Oreal, præmis 113).
- 12 Efter Oberster Gerichtshofs (øverste domstol, OGH) opfattelse fører udfoldelsen af de nævnte sekundære aktiviteter ikke til, at host service provideren spiller en aktiv rolle.

Det andet præjudicielle spørgsmål (ansvar som medhjælper for fremmede rettighedskrænkelser)

- 13 Når Youtube med sin aktiviteter handler aktivt, kommer virksomhedens ansvar som medhjælper for brugernes fremmede rettighedskrænkelser i betragtning. I dette tilfælde anses host provideren for »den krænkende part« (i form af medhjælper) som omhandlet i artikel 11, første punktum, (og artikel 13) i direktiv 2004/48/EF.
- 14 Ifølge OGH's retspraksis adskiller medhjælperens ansvar sig fra den direkte gerningsmands ansvar. Det er nemlig en betingelse for medhjælperens ansvar, at medhjælperen (som tredjemand) ved sin adfærd bevidst har fremmet den direkte gerningsmands rettighedskrænkelse eller overhovedet gjort den mulig. Medhjælperen skal således være bevidst om rettighedskrænkelsen.
- 15 I den foreliggende sag opstår der navnlig i forbindelse med artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29/EF og artikel 11, første punktum, i direktiv 2004/48/EF det spørgsmål, om medlemsstaterne blot kan fastsætte regler om søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud over for medhjælpere, som ikke handler bevidst, eller om medlemsstaterne skal fastsætte mulighed for sådanne søgsmål.

Det tredje præjudicielle spørgsmål (overføring til almenheden og ansvarsfritagelse)

- 16 Med hensyn til providere (formidlerens) strafferetlige og civile ansvar lægger direktiv 2000/31/EF følgende systematik til grund:

- 17 I henhold til direktivets artikel 15, stk. 1, må medlemsstaterne ikke pålægge tjenesteyderne (access providers og host service providers) en generel forpligtelse til at overvåge den information, de fremsender eller oplagrer. Medlemsstaterne må heller ikke pålægge tjenesteyderne en generel forpligtelse til aktivt at undersøge forhold eller omstændigheder, der tyder på ulovlig virksomhed hos brugere, der benytter deres tjenester. De er ikke forpligtet til at træffe aktive overvågningsforanstaltninger og gennemsøge deres servere for ulovligt indhold.
- 18 Samtidig fastsættes der i artikel 12-14 i direktiv 2000/31/EF ansvarsfritagelser henholdsvis ansvarsbegrænsninger for formidlerne. Disse bestemmelser regulerer ikke formidlernes materielle hæftelse eller ansvar, men forudsætter, at et sådant findes. Begrænsningerne af ansvaret (hæftelsesbegrænsninger) skal forstås bredt og omfatter såvel en providers erstatningsretlige hæftelse som den pågældendes strafferetlige eller forvaltningsretlige ansvar.
- 19 Ansvarsbegrænsningerne er således horisontale bestemmelser, som gælder for alle retsområder. Hvis altså f.eks. et civilretligt eller strafferetligt spørgsmål skal bedømmes i forbindelse med en formidlers hæftelse, skal det først indledningsvis prøves, om et ansvar som omhandlet i bestemmelserne i direktiv 2000/31/EF overhovedet kommer i betragtning. Først hvis denne horisontale prøvelse fører til et bekræftende resultat, er det næste spørgsmål, om ansvaret også foreligger i henhold til de relevante materielle bestemmelser.
- 20 Ansvarsfritagelsens karakter af horisontal bestemmelse har efter OGH's opfattelse til følge, at denne er til rådighed for formidleren (i en neutral rolle) uafhængigt af, om den rettighedskrænkelser, som tillægges den pågældende, skal kvalificeres som en egen rettighedskrænkelser eller som et bidrag til en andens rettighedskrænkelser. Dette betyder, at ansvarsfritagelsen også må komme provideren til gode, når den pågældendes aktivitet er en egen (begået af vedkommende selv) overføring til almenheden som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29/EF.

Det fjerde præjudicielle spørgsmål (søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud og ansvarsfritagelse)

- 21 I henhold til artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31/EF (ECG's § 16) er host service provideren ikke ansvarlig for fremmede oplysninger, hvis han ikke har konkret kendskab til den ulovlige aktivitet eller information. Han er ikke ansvarlig for erstatningskrav, hvis han ikke har kendskab til forhold eller omstændigheder, hvoraf den ulovlige aktivitet eller information fremgår. Den subjektive komponent refererer for det første til de ulovlige oplysningers eksistens. Konkret kendskab kræver positiv viden; kendskab til forhold eller omstændigheder kræver en begrundet mistanke, idet groft uagtsomt ukendskab er tilstrækkeligt. For det andet må den subjektive komponent også referere til ulovligheden. Host service provideren skal have kendskab til ulovligheden. Dette kræver, at ulovligheden er åbenbar for en lægmand uden yderligere efterforskning, og at den pågældende er overbevist om, at indholdet er forbudt. Såfremt de subjektive betingelser er

opfyldt, skal host service provideren omgående handle for at slette de ulovlige oplysninger eller hindre adgangen til dem.

- 22 Artikel 12-14 i direktiv 2000/31/EF berører ikke en domstols eller en myndigheds mulighed for i overensstemmelse med medlemsstaternes retssystem at kræve, at en formidler bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den. Dermed skal domstolene fortsat have mulighed for på grundlag af en begæring herom at udstede et forbud over for en formidler på grund af en ulovlig aktivitet eller information eller at pålægge den pågældende at fjerne ulovlige informationer eller hindre adgangen til disse informationer, såfremt de materielle betingelser for et søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud er opfyldt.
- 23 I henhold til det lovforberedende materiale vedrørende den østrigske lov om elektronisk handel omhandler ansvarsfritagelsen i henhold til artikel 12-14 i direktiv 2000/31/EF kun formidlerens strafferetlige eller forvaltningsretlige ansvar samt erstatningsretlige ansvar. Ansvarsfritagelsen er ikke til rådighed for så vidt angår forbud udstedt af en domstol. Ifølge dette er det ikke afgørende i forbindelse med et forbud, om formidleren har konkret kendskab til den af den pågældende formidlede ulovlige aktivitet eller information eller ej. Det afgørende er alene, om den retlighedskrænkelse, som lægges formidleren til last, objektivt bekræftes i en retssag.
- 24 For ophavsretlige krav om nedlæggelse af forbud gælder i henhold til § 81, stk. 1a, i den østrigske lov om ophavsret følgende særlige forhold: Såfremt kravet om nedlæggelse af forbud er rettet mod en formidler som omhandlet i direktiv 2000/31/EF, og betingelserne for ansvarsfritagelse er opfyldt, kan formidleren først sagsøges efter en konkret opfordring.
- 25 Hvad angår ansvarsfritagelsen i henhold til artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31/EF lægger også den tyske Bundesgerichtshof (Forbundsdomstolen, BGH) i sin anmodning om præjudiciel afgørelse til grund, at host service providers konkrete kendskab (henholdsvis viden i forbindelse med erstatningskrav) skal relatere til den konkret (aktuelt) ulovlige aktivitet eller information, som den pågældende ved kendskab skal fjerne eller hindre adgangen til, og at det ikke er tilstrækkeligt, at host service provideren generelt er bekendt med eller ved, at han tjenester benyttes til en form for ulovlige aktiviteter. BGH er imidlertid af den opfattelse, at ansvarsfritagelsen også gælder for søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud, og at operatøren af en internetplatform, som ikke har et konkret kendskab til den ulovlige aktivitet eller information, heller ikke hæfter for at efterkomme et forbud.
- 26 Dermed opstår spørgsmålet, om ansvarsfritagelsen for formidlere i henhold til direktiv 2000/31/EF også gælder for søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud (forbud nedlagt af en domstol). I denne forbindelse skal der tages hensyn til, at den opfordring i forbindelse med et søgsmål med påstand om nedlæggelse af forbud, som er fastsat i den østrigske lov om ophavsret, ikke nødvendigvis kan sidestilles med et konkret kendskab til den ulovlige aktivitet eller information, idet

det kan hævdes, at konkret kendskab først opnås ved host service providerens prøvelse af det pågældende indhold (efter at have modtaget en opfordring). Set fra denne synsvinkel skal det benægtes, at der foreligger en undladelsespligt trods opfordring, såfremt ansvarsfritagelsen finder anvendelse.

- 27 Ordlyden i direktivets artikel 14, stk. 3, som er formuleret identisk med undtagelserne i direktivets artikel 12, stk. 3, og artikel 13, stk. 2, taler efter OGH's opfattelse for en fuldstændig undtagelse af forbud nedlagt af en domstol fra ordningen med ansvarsfritagelse i henhold til artikel 14, stk. 1. I overensstemmelse hermed er forbud og påbud over for mellemmand reguleret særskilt i artikel 8, stk. 3, i direktiv 2001/29/EF og i artikel 11, tredje punktum, i direktiv 2004/48/EF.